

רע"פ 1960/15 - יעקב ברוקס נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 1960/15 - א'

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

המבקש: יעקב ברוקס

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 25.2.2015 בעפ"ג 46036-10-14 שניתן על ידי כבוד השופטים: ר' יפה-כ"ץ - סג"נ, י' רז-לוי וי' עדן; ובקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש: עו"ד אהוד בן יהודה

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (סגנית הנשיא ר' יפה-כ"ץ והשופטים י' רז-לוי וי' עדן) בעפ"ג 46036-10-14 מיום 25.2.2015, במסגרתו נדחה ערעור המבקש על הכרעת דינו וגזר דינו של בית משפט השלום באשקלון בת"פ 46278-09-12, לפיהם המבקש הורשע והושתו עליו שמונה חודשי מאסר לריצוי בפועל; 10 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירה דומה לזו בה הוא הורשע; קנס בסך של 5,000 ש"ח או 50 ימי מאסר; פיצוי בסך של 75,334 ש"ח; והתחייבות כספית על סך של 25,000 ש"ח שלא יעבור תוך שלוש שנים מיום גזר הדין עבירה דומה לזו בה הוא הורשע, או 50 ימי מאסר במצטבר לעונש המאסר שנגזר עליו, אם לא יחתום על ההתחייבות הנ"ל.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של גניבה בידי עובד, לפי סעיף 391 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); רישום כוזב במסמכי תאגיד, לפי סעיף 423 לחוק; וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק. על פי עובדות כתב האישום, המבקש עבד בחברה לאחזקת מבנים כגובה דמי אחזקה מדיירים אשר קיבלו שירות מהחברה. ב-191 הזדמנויות קיבל המבקש מהדיירים תשלומים בסכומים שונים, וכנגדם הוא הנפיק שתי חשבוניות זמניות: האחת – על הסכום האמתי, אותה הוא מסר לדייר, והשנייה – על סכום מופחת, אותה הוא מסר לחברה. סכומים שקיבל במזומן הוא לקח לעצמו, ובכך גנב ממעבידו סך כולל של 75,334 ש"ח.
3. בגזר הדין מיום 23.9.2014, עמד בית משפט השלום על כלל תסקירי שירות המבחן שנערכו בעניין המבקש. על פי הראשון, מיום 28.1.2014, למבקש בעיית התמכרות להימורים, והוא לקח אחריות על התנהגותו. למבקש אין הרשעות קודמות, ולנוכח התמכרותו הומלץ על תקופת ניסיון טיפולי לתקופה של כארבעה חודשים. במקביל הוגשה חוות דעת הממונה על עבודות השירות ביום 2.2.2014, בה הוא נמצא מתאים. בהמשך הגיע תסקיר שירות מבחן נוסף אשר המליץ לאפשר למבקש הזדמנות טיפולית נוספת, ועל כן הדיון נדחה. סמוך למועד הדיון החדש הגיע תסקיר משלים, אשר המליץ על דחייה נוספת של ארבעה חודשים, מאחר שהמבקש היה מצוי בראשית ההליך הטיפולי. הדיון נדחה בשל המצב הביטחוני ששרר במדינה, ובסמוך למועדו הוגש תסקיר משלים נוסף. לפיו, המבקש מצוי במצב כלכלי קשה ועדיין סובל מבעיית ההתמכרות להימורים. בהתחשב בשיקולים של חלופה הזמן מביצוע העבירה; מצבו הכלכלי ההירדות; הניסיון לחפש מקורות פרנסה; ולקחת האחריות על ביצוע העבירות – הומלץ להעמידו בצו מבחן של השירות למשך שנה ולהימנע מענישה מחמירה.
4. בית משפט השלום קבע כי הערך החברתי המוגן אשר נפגע הוא ההפרה הבוטה של האמון שנותן המעביד בעובדו והנזק הכספי שנגרם למעביד בחסרון הכיס של כספי הגניבה. כן נקבע, כי אין זה המקום לפצל את הפרשה ל-191 אירועים נפרדים, ויש לבחון את המקרה כפרשה אחת. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, בית המשפט התייחס לפסיקות שהגישו הצדדים ולמידת התאמתן למקרה הנוכחי, ואף ציין מקרים ביוזמתו, וקבע כי המתחם נע בין שישה חודשי מאסר, שיכול שירוצו בעבודות שירות, לבין 18 חודשי מאסר. בשלב קביעת העונש בתוך המתחם, בית המשפט התחשב בהודאת המבקש ובקבלת האחריות מצדו; בכך שלא עומד לחובתו עבר פלילי; בתסקירי שירות המבחן השונים שנערכו בעניינו; ובחומרת מעשיו. אשר על כן, גזר בית המשפט את עונשו של המבקש כאמור לעיל.
5. המבקש ערער לבית המשפט המחוזי, תחילה רק על חומרת גזר דינו. בדיון הראשון במסגרת הערעור טען בא כוח המבקש טענות חדשות, לפיהן העובדות המופרטות בסעיף 5 לכתב האישום אינן נכונות, וכי המבקש לא הוציא חשבוניות כפולות למעט בשתי הזדמנויות. בית המשפט אישר למבקש להגיש הודעת ערעור מתוקנת, ובה הוא ביקש לחזור בו מהודייתו בכתב האישום. המבקש ציין כי הוא לא חוזר מ-191 העבירות של גניבה ממעביד, והוא אישר כי בשני מקרים הוא מסר למעסיקו חשבוניות כפולות ובכך עבר שתי עבירות של קבלת דבר במרמה אך שלא בנסיבות מחמירות, וכך גם לגבי רישום כוזב במסמכי תאגיד, למעט שתי עבירות לא בוצעו האחרות. המבקש טען כי הוא לא הציג מצג שווא בפני הלקוחות ב-189 מקרים, ורשם במדויק את הסכומים שנרשמו לידיו.
6. בית המשפט המחוזי קבע כי דין הערעור להידחות על שני חלקיו. בית המשפט ציין כי בסוגיית החזרה מההודיה, אין לאפשר את פתיחת ההליך מחדש ואין לאפשר את הניסיון להסתמך על טענה בדבר היעדר ראיה כזו או אחרת, כעילה לחזרה זו. כן צוין, כי המבקש היה מיוצג לאורך ההליך, ולאור תוצאותיו, ניכר כי הייצוג אף היה ראוי, שכן התוצאה היא מקלה ביותר עבורו. למעלה מן הצורך הוסיף בית המשפט, כי אף אם הייתה מתקבלת הטענה העובדתית החדשה, הרי שעדיין היה מקום להרשיע את המבקש בכל 191 העבירות בעבירות של קבלת דבר במרמה ורישום כוזב במסמכי תאגיד, זאת תוך קביעה כי מתקיימים יסודות העבירה.

7. על אף האמור, בית המשפט המחוזי קבע כי נפלה טעות בכתב האישום בייחוס למבקש 191 עבירות לפי סעיף 391 לחוק. שכן, סעיף זה מתייחס לדבר אשר נגנב וערכו עולה על 1,000 ש"ח בעוד שלמעט חמישה מקרים, הגניבות בענייננו היו בסכומים נמוכים מכך. ביחס למקרים בסכומים הנמוכים מתקיימים יסודות עבירת הגניבה לפי סעיפים 383 ו-384 לחוק, אשר לצדם שלוש שנות מאסר, וכן יסודות עבירת גניבה בידי מורשה לפי סעיף 393(3) לחוק, אשר לצדו ענישה זהה לעבירת גניבה בידי עובד – שבע שנות מאסר. בית המשפט קבע כי לאור הענישה המקלה עם המבקש, הוא אינו מוצא כי שאלה זו משנה את התוצאה. בית המשפט מציין כי ניתנה הודיה מלאה בעובדות הקשורות בגניבה, ועל כן כל שנדרש הוא לתקן את הכרעת הדין כך שחלף 191 עבירות של גניבה בידי עובד לפי סעיף 391, יורשע המערער בעבירה אחת לפי סעיף זה.

8. אשר לערעור המבקש כנגד העונש, נקבע כי בנסיבות של ביצוע עבירות באופן שיטתי בהיקף רחב מאוד, אשר בוצעו במשך מספר חודשים כלפי אנשים רבים, ענישה של שמונה חודשי מאסר היא מקלה ביותר. בית המשפט ציין כי הגם שלאחר התיקון מדובר בעבירה אחת של גניבה בידי עובד, עדיין מדובר במסכת של 191 מעשי גניבה בפועל. כן צוין, כי גם סכומי הקנס והפיצוי ראויים. על כל האמור, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש.

הבקשה למתן רשות ערעור

9. המבקש טוען כי בקשתו מעלה שאלות מהותיות של הרשעה בכתב אישום שעובדותיו והוראות החיקוק המצויות בו שגויות הן. לעמדת המבקש, ההודיה שניתנה בבית משפט השלום ניתנה בשגגה, הן מבחינה עובדתית והן מבחינת הוראות החיקוק, ועל כן יש לבטלה. לשיטתו, לא ניתן היה לתקן את הרשעתו במהלך הערעור, בעוד שמלכתחילה הוא הודה באישום שגוי. המבקש חוזר על טענותיו בדבר השגיאה העובדתית בסעיף 5 לכתב האישום, לפיהן הוא מעולם לא הנפיק חשבוניות כפולות. כן הוא מוסיף, כי הראיות שבתיק החקירה אינן תומכות בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. לטענת המבקש, נפלו פגמים מהותיים בהרשעתו ועל כן יש לבטלה ולהחזיר את התיק לבית משפט השלום לדיון מחודש. לסיום מציין המבקש, כי העונש שנגזר עליו משקף הרשעה בכתב אישום חמור פי כמה ממה שניתן היה להרשיעו, ועל מנת למנוע עיוות דין יש לבטלו גם כן.

10. יחד עם הגשת הבקשה למתן רשות ערעור, הגיש המבקש בקשת עיכוב ביצוע עונש המאסר.

דיון והכרעה

11. אין בידי לקבל את הערעור. הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם עולה טענה בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (ראו ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיה) (13.7.1982) (להלן: חניון חיפה)). בענייננו, בקשת רשות הערעור אינה מעוררת שאלה משפטית עקרונית שכזו והמבקש לא הצביע על עילה המצדיקה דיון ב"גלגול שלישי" בהתאם להלכת חניון חיפה.

12. ניכר כי לב טענותיו של המבקש מצויות בהיות כתב האישום שגוי מבחינת הוראות החוק, ומבחינה עובדתית לכאורה. לאחר עיון בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, אני סבור כי הוא מספק מענה לסוגיה זו ואין להתערב בו. אשר לתיקון הוראות החוק, אני סבור כי אכן אין בכך כדי להשפיע על העונש שהוטל על המבקש.

13. אשר לטענת המבקש בדבר הטעות העובדתית בכתב האישום, הרי שאין זה המקום לפתוח סוגיה זו. כידוע, ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בממצאים עובדתיים אותם קבעה הערכאה הדיונית, אשר התרשמה מן הראיות ומן העדים שהופיעו בפניה (ראו: ע"פ 993/00 שלמה נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(6) 205 (2002); רע"פ 6431/12 הרוש נ' מדינת ישראל (21.11.2012)). הלכה זו מקבלת משנה תוקף כאשר מדובר בבקשת רשות ערעור בגלגול שלישי. גם

במקרה שלפנינו, לא ראיתי מקום לסטות מהלכה זו ולהתערב בקביעותיו של בית משפט השלום, או של בית המשפט המחוזי. מעבר לצורך יצוין, כי המבקש אף אינו עקבי בטענתו זו, שכן, בפני בית המשפט המחוזי הוא טען כי עשה שימוש בחשבוניות כפולות רק פעמיים במספר, בעוד שבבקשתו הנוכחית הוא טען כי מעולם לא עשה כן.

14. נותרה טענתו של המבקש כלפי גזר דינו, אך דומה כי בגלגול זה של התיק המבקש זנח פן זה בבקשותיו, שכן הוא לא העלה טענות נוספות למעט "העונש שנגזר על המבקש משקף הרשעה בכתב אישום חמור פי כמה ממה שניתן היה להרשיע את המבקש בתיק הנדון". איני רואה מקום להתערב בגזר דינו על בסיס טענה זו בלבד, וממילא אני סבור כי גזר דינו מתון ומקל מלכתחילה.

15. אשר על כן, בקשת רשות הערעור נדחית בזאת ומשכך מתייתר הצורך לדון בבקשת עיכוב הביצוע.

ניתנה היום, ד' בניסן התשע"ה (24.3.2015).

ש ו פ ט